

ขั้นตอนการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ (STEPS TO DEVELOPING A COMPETENCY-BASED CURRICULUM)

ดร.ชัชรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2563

น้องๆ ที่เป็นผู้เข้ารับการศึกษาตามโครงการ การพัฒนาระบบสมรรถนะในองค์กรทางการศึกษา ซึ่งผมเป็นผู้บริหารโครงการและวิทยากรเมื่อปี 2553 ได้ขอให้เสนอเรื่อง แนวทางการจัดทำหลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) เนื่องจากปัจจุบันแนวคิดเรื่องนี้งำลังได้รับความสนใจ และประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education) และเนื่องจากเอกสารที่ใช้เป็นคู่มือเดิมไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เนื่องจากกาลเวลา โชคดีที่ค้นเจอไฟล์ข้อมูลเมื่อปี 2553 จึงนำมาปรับปรุงใหม่ในปี 2563 นี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การเสนอแนวทางการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตรสมรรถนะกำหนดเป็น 3 ระยะ (PHASE) มี 10 ขั้นตอน และขอเกริ่นนำก่อนนำเสนอเพื่อให้เข้าใจตรงกันว่า ในส่วนของหลักการ ทฤษฎีการจัดทำหลักสูตรสมรรถนะนั้น “ขอให้ท่านได้เสาะแสวงหามาอ่านเอาเองนะครับ” เพราะมีเยอะมาก

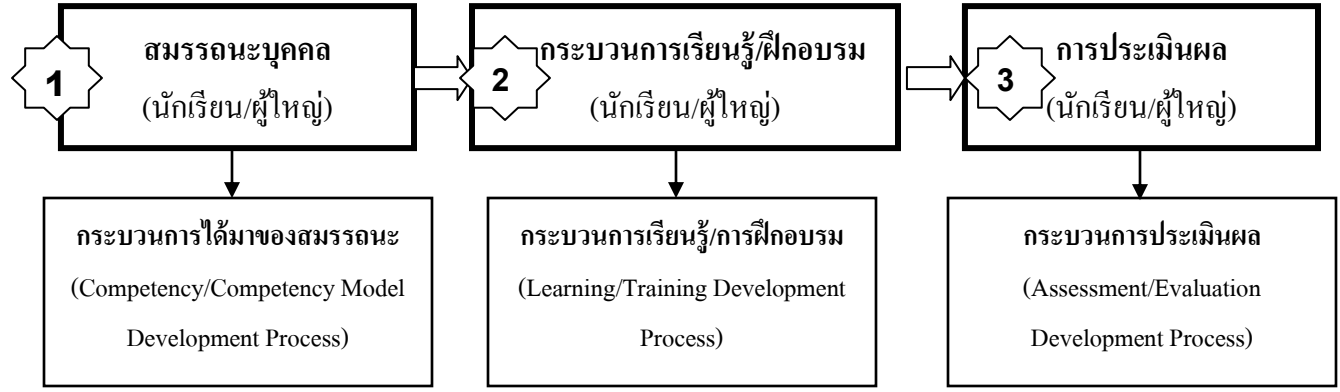
หลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum : CBC) ที่จะเสนอนี้ เพื่อความเข้าใจในการใช้ ผมจะหมายถึง หลักสูตรสมรรถนะ 2 ลักษณะ คือ

1.หลักสูตรสมรรถนะ สำหรับนักเรียน (CBC For Student : Competency-Based Learning) คือ หลักสูตรการเรียนรู้ตามความสามารถหรือสมรรถนะสำหรับนักเรียน (ใช้สำหรับการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา)

2.หลักสูตรสมรรถนะ สำหรับผู้ใหญ่ (CBC For Adult : Competency-Based Training and Assessment) คือ หลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาความสามารถหรือสมรรถนะสำหรับผู้ใหญ่ (ใช้สำหรับการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหาร,ครู และบุคลากรทางการศึกษา)

แนวคิดหลักสูตรสมรรถนะ (ภาพกว้าง)-Conceptual Overview

คือ หลักสูตรที่ใช้สมรรถนะ/ความสามารถ มาเป็นฐาน ในการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรมพัฒนา ดังนี้

คำอธิบาย จากแผนภาพ นั้นคือ

ขั้นที่ 1 ต้องเริ่มต้นด้วย “**สมรรถนะ (Competency)**” คือ ต้องมี **สมรรถนะ** ของกลุ่มบุคคล มาก่อน (ได้มาจากกระบวนการกำหนดสมรรถนะหรือโมเดลสมรรถนะ (Defining Competency Framework / Competency Model)

ขั้นที่ 2 นำสมรรถนะจากข้อ 1 (เลือกจำนวนสมรรถนะหรือนำสมรรถนะมาทั้งโมเดล) เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้/ฝึกอบรม (ต้องดำเนินการตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum Process) ที่อยู่ในส่วนที่ 2 นี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้/ฝึกอบรม)

ขั้นที่ 3 นำผลการดำเนินการ จากข้อ 1 และข้อ 2 เข้าสู่ กระบวนการประเมินผล (นั่นคือ ประเมินผลทั้งสมรรถนะ และการเรียนรู้/การฝึกอบรม) เรียกส่วนที่ 3นี้ว่า กระบวนการประเมินผลระบบการเรียนรู้/การฝึกอบรม (Learning/Training Assessment & Evaluation Process)

พักรบ.....

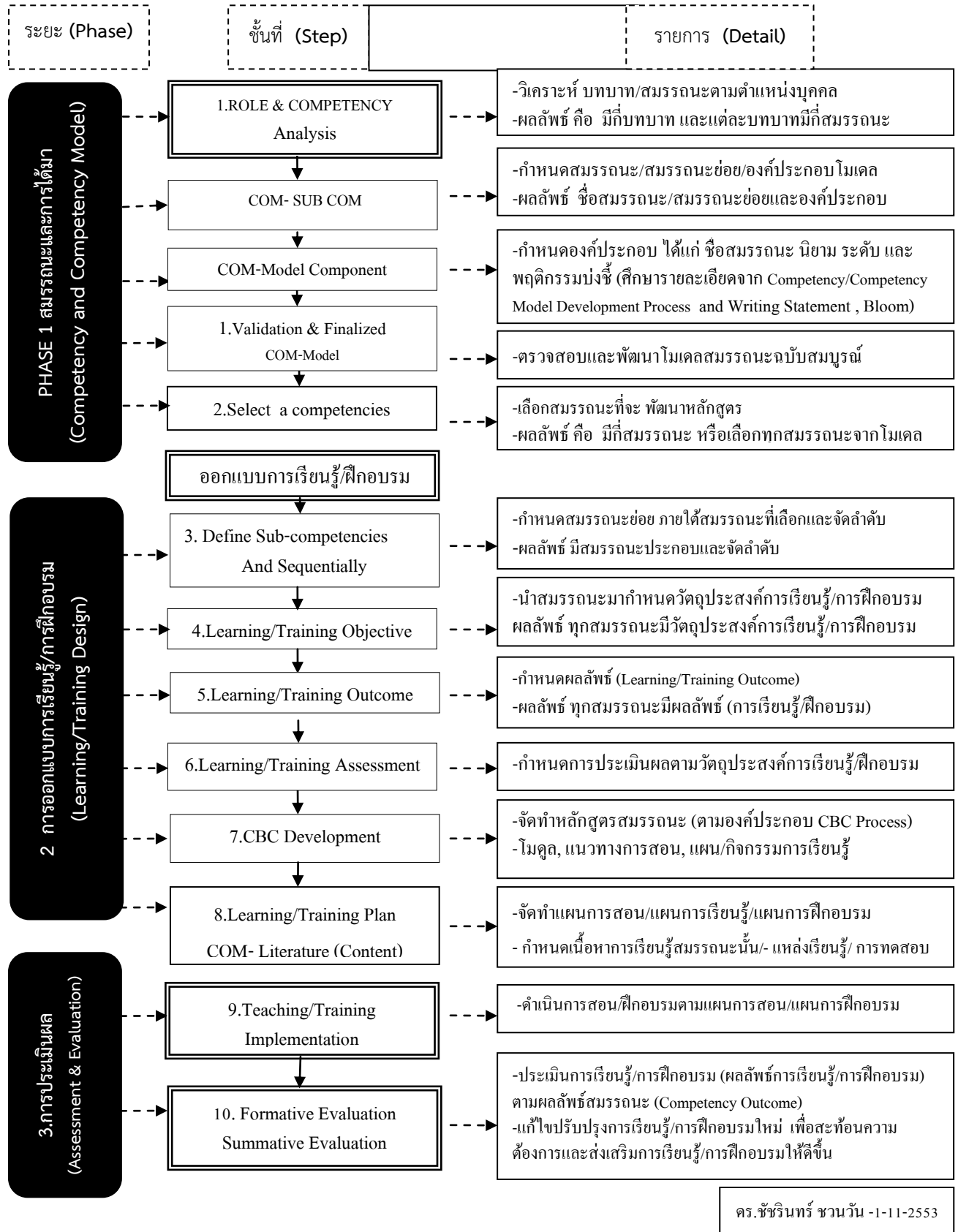
มาถึงตอนนี้ พอเข้าใจบ้างหรือยัง.....ถ้าพอเข้าใจแล้ว ก็ไปต่อ ลองมาดูแผนภูมิขั้นตอนทั้ง 3 ส่วน (PHASE) 10 ขั้นตอน ว่ามีรายละเอียดอะไรบ้างที่ต้องทำในแต่ละขั้นตอน

แผนภูมิกระบวนการพัฒนาบุคคล โดยใช้หลักสูตรแบบสมรรถนะ

STEP	การดำเนินการ
1	วิเคราะห์สมรรถนะ/โมเดลสมรรถนะ (Competency/Competency Model Analysis)
2	เลือกสมรรถนะที่จะจัดทำหลักสูตร (Select a competencies)
3	กำหนดสมรรถนะย่อยและจัดลำดับ (Sub-Competencies and Sequentially)
4	กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้/การฝึกอบรมตามสมรรถนะ (Competency Learning/Training objective)
5	กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้/การฝึกอบรม (Competency Learning/Training Outcome)
6	กำหนดแนวทางการประเมินผล (Competency Learning/Training Assessment)
7	จัดทำหลักสูตรตามกระบวนการหลักสูตรสมรรถนะ (CBC Development, CBC Process)
8	จัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน/ผู้เข้าอบรม (Learner /Trainee Plan) และแผนการสอนสำหรับครู/แผนการฝึกอบรมสำหรับผู้ให้การอบรม (Teaching Plan for Trainer /Training for Trainer Plan)
9	ดำเนินการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรม ตามแผนการฝึกอบรม (Implementation)
10	ประเมินการเรียนรู้/การฝึกอบรม (Formative and Summative Evaluation)

หมายเหตุ : ในตอนต่อไป มาดูกันว่า แต่ละขั้นตอนมีแนวทาง (How To) อย่างไร.

แผนภูมิกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบสมรรถนะ

แผนภูมิ 10 ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะ (ปรับปี 2563)

